

Dąbrowska-Milewska Grażyna, BUT, Białystok

**TENDENCJE W KSZTAŁTOWANIU FORMY ARCHITEKTONICZNEJ
ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ W MIASTACH PŁN.-WSCH. POLSKI W
LATACH 1990-2010**

Ostatnie dwudziestolecie to okres burzliwych zmian w architekturze mieszkaniowej wschodniego pogranicza Polski, wywołanych nową sytuacją społeczną i gospodarczą. Zaznaczyły się one poprawą standardu użytkowego i technicznego zabudowy oraz tym, co jest najbardziej widoczne w przestrzeni miasta – realizacją nowych form architektonicznych, wyswobodzonych z dotychczasowych ograniczeń technologicznych, wyrażających współczesne idee projektowe.

W okresie 1990-2000 architektura polskiego „wschodu” była pod silnym wpływem postmodernizmu, który trwał tu znacznie dłużej niż w innych rejonach kraju. Akceptacja tego kierunku wynikała nie tylko z powszechnej wówczas postawy odrzucenia monokultury socjmodernizmu, dramatycznego szukania w architekturze polskiej i lokalnej tożsamości, ale chyba także z właściwego dla „wschodu” zamilowania do form bogatych, zdobionych, o historycznej proveniencji. Powstałe pod wpływem postmodernizmu realizacje w różnym stopniu oddają ducha tego kierunku. Część z nich można umieścić w nurcie eklektyzmu historyzującego, ale znakomita większość jest nieporadną próbą połączenia modernistycznej bryły z pseudohistorycznymi dodatkami.

Kontestacja modernizmu zaznaczyła się także w nurcie neoregionalizmu, aczkolwiek nie wystąpił on w postaci radykalnej, eksponującej lokalną odrębność, ale w wersji uniwersalizowanej, łączącej w postmodernistyczny sposób wątki historyzujące z tradycyjnymi i tradycje różnych regionów.

Od połowy lat dziewięćdziesiątych postmodernizm zaczął być wypierany przez neomodernizm, który w nowym tysiącleciu stał się kierunkiem dominującym. Początkowo wystąpił w postaci hybrydowej, jako nurt „miękkiego” modernizmu, z upodobaniem stosujący formy krzywoliniowe przenikające się z prostymi bryłami. W kolejnej fazie nastąpiło zdecydowanie odwołanie się do tradycji awangardy modernistycznej z lat trzydziestych. Aktualnie nurt kontynuacji modernizmu rozwija się różnymi drogami, wśród których mieści się zarówno nawiązanie do ascetycznego funkcjonalizmu, jak też szukanie nowej ekspresji w połączeniu z wątkami high-tech i architektury ekologicznej.